

การจัดตั้งและการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์เยาวชน
ของเทศบาลนครกรุงเทพ

ในบทที่แล้ว ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ
ว่ามีวิวัฒนาการเป็นมาโดยลำดับอย่างไร ในบทนี้จะกล่าวถึงรูปองค์การของศูนย์
เยาวชนซึ่งเทศบาลนครกรุงเทพถือเป็นหลักและระเบียบแบบแผนในการจัดตั้งและดำเนิน
งานศูนย์เยาวชนของเทศบาลในปัจจุบันต่อไปคือ

3.1. แนวนโยบายและหลักในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เยาวชนเทศบาล
นครกรุงเทพ

เทศบาลนครกรุงเทพมีหลักการและแนวนโยบายในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้¹

ก. นโยบาย ต้องการส่งเสริมและจัดตั้งศูนย์เยาวชนและศูนย์พักผ่อน
หย่อนใจขึ้นให้แพร่หลายในท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเยาวชน

ข. หลักการดำเนินงาน เทศบาลนครกรุงเทพมีหลักการดำเนินงาน
ดังนี้

1. ประสานงานกับคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานกิจการ
เด็กวัยรุ่นของกระทรวงมหาดไทย
2. ประสานงานกับกิจการเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่นโดยทั่วไป
3. ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นได้จัดตั้งศูนย์เยาวชน หรือศูนย์
พักผ่อนหย่อนใจของตนเองขึ้น เพื่อเยาวชนของท้องถิ่นนั้น ๆ

¹ ศิลปชัย ศิรินาม, แผนงานศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ (พระนคร :
จำลองศิลป์ 2507), หน้า 32

4. แผนกสันตนาการ กองการศึกษาของเทศบาลทำหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ต่าง ๆ
5. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ ให้หน้าที่ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ศูนย์ต่าง ๆ
6. ศูนย์แต่ละศูนย์มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการของศูนย์ เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมให้กิจการของศูนย์ได้พัฒนาก้าวหน้าตลอดไป
7. เทศบาลจัดฝึกอบรมผู้นำศูนย์ เพื่อส่งเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ต่าง ๆ
8. เทศบาลช่วยเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายแก่ศูนย์จัดตั้งขึ้นตามสมควร เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่และคนงาน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
9. จัดส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เข้าช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของศูนย์เป็นครั้งคราว
10. จัดกิจการอื่นใด เมื่อเห็นว่าเป็นการเหมาะสมและเป็นคุณประโยชน์ต่อศูนย์

ศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพนั้น อยู่ในความควบคุมของแผนกสันตนาการ กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคม เทศบาลนครกรุงเทพ แผนกสันตนาการนี้เป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกและจัดดำเนินงานของศูนย์ ในเรื่องการจัดตั้ง การส่งเสริมวิชาการ งานธุรการ และติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการหรือกิจการเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น เป็นต้น

3.2. หลักการจัดตั้งศูนย์เยาวชน²

ตามระเบียบและวิธีการที่ถือเป็นหลักปฏิบัติของเทศบาลนครกรุงเทพ แผนกสันตนาการจะเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งศูนย์เยาวชน ว่าสถานที่ที่จะจัดตั้งขึ้น

² สัมภาษณ์ นายภิญโญ บุญยรัตน์พันธ์

เป็นศูนย์นั้นมีความสมควรและเหมาะสมอย่างไร ตรงกับหลักการและวัตถุประสงค์ของ เทศบาลนครกรุงเทพที่วางไว้ตามแผนงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลหรือไม่ หากการ พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งศูนย์เยาวชนในสถานะนั้น ๆ มีความเหมาะสมและถูกต้องตาม หลักการแล้วแผนกสันตนาการก็จะได้ออกเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการ และหลักการ ความเห็นพร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ งบประมาณที่จะต้องใช้ตอกองสวัสดิการสังคม ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคม เพื่อพิจารณาและนำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการ อำนวยการศูนย์เยาวชน แล้วจึงเสนอเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา เพื่อนำเข้าประชุมปรึกษา ในคณะเทศมนตรี เมื่อคณะเทศมนตรีพิจารณา เห็นสมควรว่าให้จัดตั้งศูนย์เยาวชนใน สถานะนั้นได้ นายเทศมนตรีก็จะออก เป็นประกาศของเทศบาลจัดตั้งศูนย์เยาวชนนั้น ๆ ต่อไป

การจัดตั้งศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งนั้น เทศบาลนครกรุงเทพยึดหลักเกณฑ์ในการ หาสถานที่³ คือ จัดใหม่ขึ้นในย่านกลางของท้องถิ่น สามารถให้เยาวชนได้มาใช้ประโยชน์ ร่วมกันสะดวก มีที่เล่นการกีฬาในร่มและกลางแจ้ง มีที่พักผ่อนในที่นั้นหรือที่ใกล้เคียง สถานที่ ทำงานของศูนย์เยาวชนควรมีเนื้อที่กว้างขวางพอจัดเป็นที่ประชุมห้องสมุด ซึ่งอาจจะเป็น ศาลาวัด โรงเรียน หรือศาลาประชาคม หรือที่ทำการใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อการปฏิบัติงานของ กิจการนั้น ๆ ถ้าสามารถจะสร้างที่ทำการของศูนย์ขึ้นได้เอง ย่อมเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงินงบประมาณ ในระยะเริ่มงาน เทศบาลนครกรุงเทพยังคงยึดหลักการหา สถานที่เช่นเดียวกับที่ นาย Sterling S. Winans ได้เคยนำมาใช้เป็นหลักในการ พิจารณาจัดตั้งเมื่อครั้งเริ่มแรก โดยเทศบาลได้ระบุไว้เป็นหลักการของโครงการจัดตั้งศูนย์ พักผ่อนหย่อนใจว่าให้พิจารณาจากสถานที่ต่อไปนี้⁴

³ ศีลปรัชย์ ศิรินาม, แผนงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ
(พระนคร : จำลองศิลป์ 2507), หน้า 13

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3

1. สวนสาธารณะ และอาคารของเทศบาล
2. โรงเรียนประถมศึกษา
3. โรงเรียนรัฐบาล
4. โรงเรียนราษฎร์
5. วัด
6. สถานที่ราชการ
7. สถานที่ขององค์การหรือเอกชน

3.3. การเสนอเรื่องเพื่อขอจัดตั้งเป็นศูนย์เยาวชน⁵

ตามที่เทศบาลนครกรุงเทพได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เยาวชนต่าง ๆ ขึ้นนั้น มีวิธีการอยู่ 3 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 แผนกสันตนาการของเทศบาลนครกรุงเทพจะต้องไปสำรวจตรวจสอบสถานที่หรือรับเรื่องราวขอเสนอจากคณะกรรมการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมของกระทรวงมหาดไทยว่าชุมชนใดมีประชากรอยู่กันหนาแน่น และที่ในเขตนั้นไม่มีที่ว่างสำหรับเป็นสถานที่ซึ่ง เด็กและเยาวชนในเขตนั้นจะมาวิ่งเล่นหรือพักผ่อนหย่อนใจได้ แผนกสันตนาการก็จะดำเนินการสำรวจดูความจำเป็นว่าในย่านรัศมีที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมหรือเป็นสลัมนั้น มีเยาวชนหญิงชายจำนวนมากน้อยเท่าใด ควรจะจัดตั้งเป็นศูนย์เยาวชนหรือไม่เพียงไร การสำรวจสถิติเยาวชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ก็เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาหาเหตุผลในการเสนอจัดตั้ง เช่นการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เยาวชนบนบกก็ดำเนินการโดยวิธีนี้

⁵ สัมภาษณ์ นายภิญโญ บุญยรัตน์พันธ์

วิธีที่ 2 ราษฎรในชุมชนนั้น ๆ รวมมือจัดตั้งขึ้นเอง โดยจัดหาสถานที่ด้วยวิธีการบริจาคเงินร่วมกันซื้อที่ดิน หรือมีผู้ยักที่ดินให้สำหรับจัดสร้าง เป็นศูนย์เยาวชน และราษฎรออกเงินจัดสร้างอาคารศูนย์ พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ศูนย์ จัดหาเงินทุนไว้สำหรับใช้สอยในกิจการของศูนย์ และเมื่อศูนย์เยาวชนมีสถานที่อุปกรณ์ตลอดจนเงินทุนสำหรับใช้จ่ายพร้อมแล้ว ทางผู้จัดสร้างและจัดตั้งก็จะเสนอต่อทางเทศบาลให้จัดหาเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจัดดำเนินการในคาบบริการและกิจการมาให้ ทางเทศบาลก็จะเข้าไปจัดดำเนินการให้ตามความเหมาะสมต่อไป ศูนย์บางศูนย์ซึ่ง เอกชนจัดตั้งขึ้นนี้ ถ้าทางเอกชนจะมอบให้เทศบาลดำเนินการ เป็นศูนย์เยาวชนของเทศบาลต่อไป ทางเทศบาลก็ยินดีรับเข้าเป็นศูนย์เยาวชนของเทศบาล เช่น ศูนย์เยาวชนเกษรวิเศษ เป็นต้น

ส่วนศูนย์บางศูนย์ที่เอกชนจัดตั้งขึ้นและจัดเจ้าหน้าที่ดำเนินการเอง ถ้าหากจะขอความช่วยเหลือจากทางเทศบาลให้ช่วยแนะนำชี้แจง หรือส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยแนะนำฝึกหัดเยาวชน เช่นขอครูผู้นำกิจกรรมไปช่วยแนะนำกิจการต่าง ๆ ให้ ทางเทศบาลก็ยินดีส่งไปช่วย หรือถ้าหากศูนย์เยาวชนนั้นมีเงินใช้จ่ายไม่เพียงพอ ทางเทศบาลก็ให้เงินอุดหนุนประจำปี เช่น ศูนย์เยาวชนของสโมสรท้องถิ่นนครอักษิณทร์ ของสภาสตรีแห่งชาติเทศบาลให้เงินทุนอุดหนุนปีละ 30,000 บาท เป็นต้น ทั้งนี้เพราะถือว่าสภาสตรีแห่งชาติได้รวมมือช่วยเหลือเทศบาลในการส่งเสริมเยาวชนในท้องถิ่นส่วนหนึ่งแล้ว ซึ่งความจริงแล้วควรจะเป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องจัดทำเองโดยตลอด

วิธีที่ 3 เทศบาลมีความมุ่งหมายที่จะได้ขยายการจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นเรื่อย ๆ ตามชุมชนต่าง ๆ โดยแผนกลัทธิทางการจะจัดทำโครงการเสนอขอจัดตั้งเป็นปี ๆ ไปตามกำลังงบประมาณ และวิธีการของโครงการจัดตั้งศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ แต่ปรากฏว่าขณะนี้ทางเทศบาลนครกรุงเทพฯขอให้ ระวังการขยายการจัดตั้งศูนย์เยาวชนในชุมชนต่าง ๆ ไว้ชั่วคราวก่อน และให้นำ เองงบประมาณที่จะขยายการจัดตั้งศูนย์เยาวชนใหม่ไปใช้ในการปรับปรุงศูนย์ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ได้มาตรฐานเสียก่อนจึงค่อยดำเนินการต่อไป

3.4. การจัดรูปขององค์การ

เมื่อได้กล่าวถึงวิธีการจัดตั้งศูนย์เยาวชนแล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงการจัดรูปองค์การในการบริหาร คณะเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การเงิน ต่อไป

การจัดรูปองค์การบริหารศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ สามารถแยกออกได้สองประการคือ การจัดรูปการบริหารที่เป็นส่วนรวมของเทศบาล และการบริหารงานของแต่ละศูนย์ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับในรายละเอียด

3.4.1. คณะกรรมการกลาง

ศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ มีคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่วางนโยบาย การดำเนินงานศูนย์เยาวชนให้สอดคล้องกับทางราชการ ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรรมการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ตลอดจนให้ความร่วมมือและประสานงานกับองค์การสมาคม สโมสรที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน⁶ โดยที่คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือและจะตองประสานงานกับเอกชนสโมสรและหน่วยราชการต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและอาศัยอำนาจในการแต่งตั้งจากกระทรวงมหาดไทย เพราะการดำเนินงานของเทศบาลนั้นต้องขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย โดยมีกองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง เป็นเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของเทศบาลนครกรุงเทพ ซึ่งเป็นกรรมการกลางในเรื่องนี้ ส่วนมากก็มีลักษณะส่วนประกอบเช่นเดียวกับที่ที่ปรึกษาสันนิบาตเทศบาลเสนอไว้ ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

⁶ รายงานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน ครั้งที่ 1/2513 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2513 ณ ห้องประชุมสภาเทศบาล หน้า 2

1. นายก เทศมนตรีนครกรุงเทพ เป็นประธาน
2. เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา รองประธาน
3. คุณหญิงนันทกา สุประภาตน์ตัน ปลัดเทศบาล กรรมการ
4. นางสิรี ไผ่จันทร์ หัวหน้าหน่วยงานวิจัย
เผยแพร่และประสานงาน
สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมเยาวชนแห่งชาติ
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี กรรมการ
ผู้ตรวจการสันตนาการ
สันนิบาตเทศบาลแห่ง
ประเทศไทย กรรมการ
5. นายประสงค์ รังสิวัตนะ หัวหน้ากองกรีฑาสถาน
ผู้แทนกรมพลศึกษา กระทรวง—
ศึกษาธิการ กรรมการ
6. นายกำจร พรหมะวัน ผู้อำนวยการฝ่ายสาธารณสุข
ผู้แทนฝ่ายสาธารณสุข
เทศบาลนครกรุงเทพ กรรมการ
7. นายแพทย์แจก ชนะศิริ หัวหน้ากองสวนสาธารณะ
ฝ่ายอาคารและบูรณะ
เทศบาลนครกรุงเทพ กรรมการ
8. นายอุดม พิณจสารภิมย์ ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา
และสวัสดิการสังคม กรรมการ
9. นายศิลป์ชัย ศิรินาม หัวหน้ากองสวัสดิการสังคม
ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการ—
สังคม กรรมการ
10. นางสระแส วัชรปาน และเลขานุการ

11. นายภิญโญ บุญยรัตนพันธ์

หัวหน้าแผนกสันตนาการ

กองสวัสดิการสังคม

ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการ—

สังคม

กรรมการและช่วย

เลขานุการ

12. นายพร โพธิยะ

หัวหน้าแผนกธุรการ

กองสวัสดิการสังคม

ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการ—

สังคม

กรรมการและช่วย

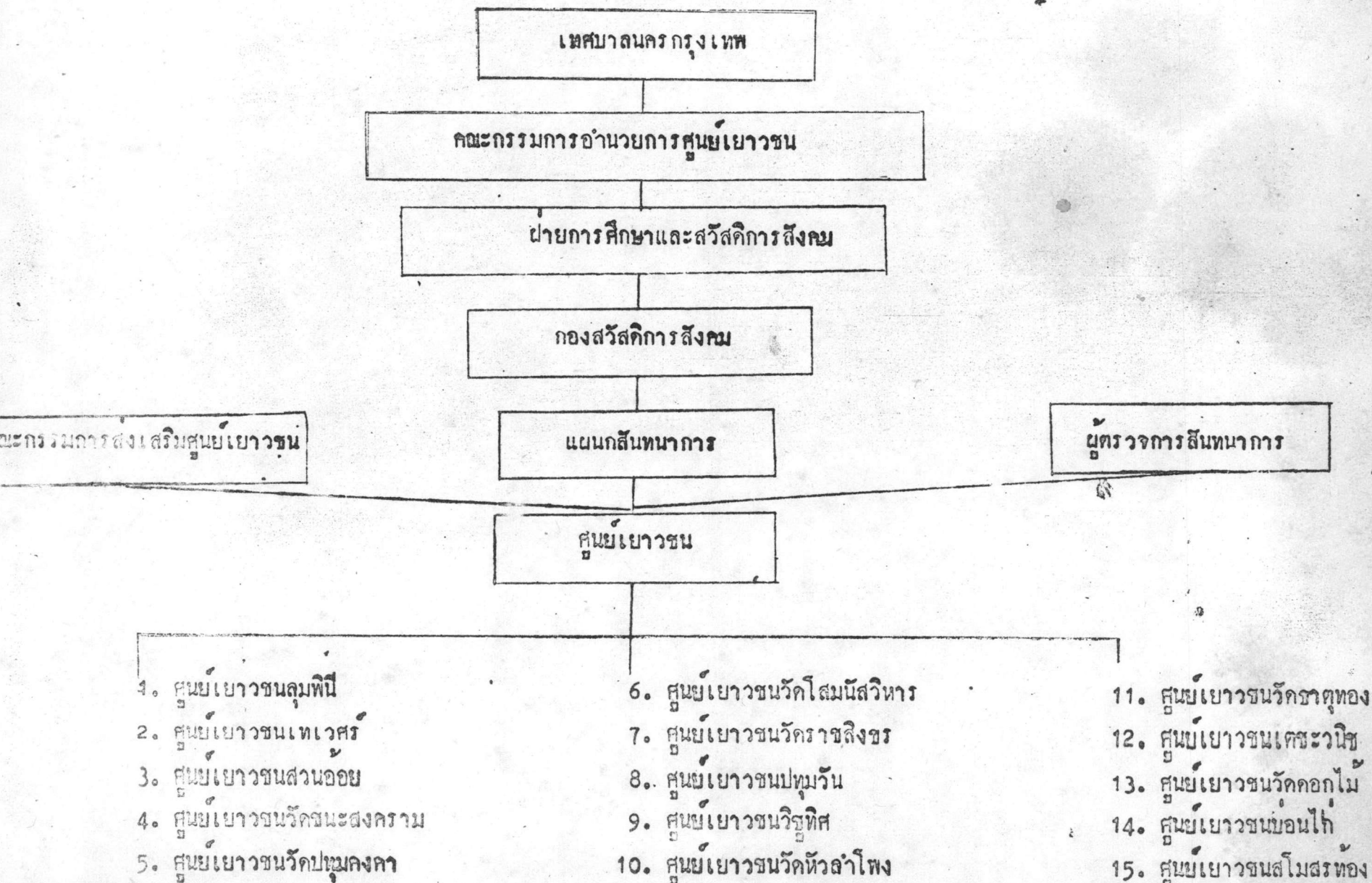
เลขานุการ

จะเห็นว่าคณะกรรมการอำนวยการชุดดังกล่าวซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งขึ้นนี้ เป็นผู้แทนจากหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสันตนาการและเยาวชนทั้งสิ้น

แต่ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการนี้ แผนกสันตนาการจะเป็นผู้พิจารณาตัวบุคคลที่เห็นว่าจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับศูนย์เยาวชนของเทศบาล และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ศูนย์เยาวชนได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งเป็นผู้ตำแหน่งหน้าที่อยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวกับเยาวชน และมีใจรักที่จะส่งเสริมงานทางด้านนี้ แล้วจึงเสนอรายชื่อไปยังเทศบาล เพื่อให้เทศบาลทำเรื่องเสนอขอให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการแต่งตั้งต่อไป

จากคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน ต่อมาก็จะถึงฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคม ซึ่งฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคมนี้เป็นหน่วยงานหนึ่งของเทศบาลนครกรุงเทพ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานในด้านการจัดการศึกษาและสวัสดิการของประชาชน

การบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ

ในท้องถิ่น⁷ แบ่งงานออกเป็น 2 กอง คือ กองการศึกษา และกองสวัสดิการสังคม ซึ่งกองสวัสดิการสังคมนี้แบ่งงานออกเป็นแผนกดังนี้ แผนกธุรการ, แผนกห้องสมุด ประชาชน, แผนกส่งเสริมกีฬา และแผนกสหนาการ

งานทั้ง 4 แผนกของกองสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่นี้ เป็นงานที่เกี่ยวกับการ ส่งเสริมและเสริมสร้างสวัสดิการให้แก่สังคมในชุมชนของเทศบาล ซึ่งเน้นหนักไปใน ด้านสหนาการทั้งสิ้น แต่แผนกที่มีความสำคัญต่อกิจการศูนย์เยาวชนก็คือ "แผนก- สหนาการ" ซึ่งตามประกาศปรับปรุงงานกองการศึกษาขึ้นเป็นฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการ สังคมเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2509 ได้ระบุหน้าที่ของแผนกสหนาการไว้ดังนี้⁸

"แผนกสหนาการ มีหน้าที่จัดควบคุมและส่งเสริมกิจการของศูนย์เยาวชนและศูนย์พักผ่อน หย่อนใจเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางให้เยาวชนได้ใช้เป็นที่ เล่นกีฬาศึกษาหาความรู้ พักผ่อนหย่อนใจและทำประโยชน์ร่วมกัน เป็นการชักนำเยาวชน ไปในทางที่ดี การดำเนินงานกิจการลูกเสือของโรงเรียนเทศบาล และหน่วยลูกเสือ เทศบาลบริการ และการจัดรายการบันเทิงสำหรับประชาชน"

3.4.1. คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน

นอกจากศูนย์เยาวชนจะมีสายการบังคับบัญชาและการควบคุมดังกล่าว แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้แนะนำ ช่วยส่งเสริม และอุปถัมภ์ค่าช่วยเหลือหาเงินทุนและอุปกรณ์ต่าง ๆ เทศบาลนครกรุงเทพจึงได้วาง หลักการให้คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนขึ้น โดยออกเป็นระเบียบเทศบาลนคร กรุงเทพว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน และศูนย์พักผ่อน

⁷ เทศบาลนครกรุงเทพ, "ที่ระลึกคล้ายวันสถาปนาเทศบาลนครกรุงเทพ ครบรอบ 30 ปี (พระนคร, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2510), หน้า 77

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81

หยอนใจของเทศบาลนครกรุงเทพ ว่ามีคณะกรรมการ โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นบริเวณ
ที่ตั้งศูนย์เยาวชนแห่งนั้น เลือกตั้งกรรมการอย่างน้อย 7 คน และอย่างมากไม่เกิน 25 คน⁹
แล้วเสนอชื่อให้นายกเทศมนตรี เป็นผู้แต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการ

คณะกรรมการแต่ละศูนย์มีประธาน รองประธาน เหนือญิก และเลขานุการ
หรือตำแหน่งอื่น ๆ อีกตามความเหมาะสม ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนเป็นผู้
เลือกตั้งกันขึ้นเอง คณะกรรมการชุดนี้ดำรงตำแหน่งอยู่คราวละ 2 ปี คณะกรรมการนี้
ในทางปฏิบัติมักจะเลือกจากบุคคลในท้องถิ่นที่มีความสนใจต่อเยาวชน มีจิตใจเสียสละ
เป็นผู้มีหลักฐาน เป็นที่เคารพยกย่องนับถือของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

วิธีการเลือกกรรมการดำเนินการอยู่ขณะนี้ เนื่องจากราษฎรในแต่ละท้องถิ่น
ยังไม่มีใครเข้าใจและสนใจในกิจกรรมของศูนย์เยาวชนเท่าใดนัก จึงไม่สามารถที่จะให้
ราษฎรมาทำการเลือกตั้งตามหลักการดังกล่าวได้ ทางเทศบาลจึงใช้วิธีการให้หัวหน้า
ศูนย์ร่วมกับนายอำเภอท้องที่ทำการชาวเสียดและเลือกสรรบุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น
และเสนอให้ทางเทศบาลออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเหล่านั้น เป็นกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน
ต่อไป¹⁰

หน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน

คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้¹¹

⁹ เทศบาลนครกรุงเทพ, เอกสารประกอบความรู้ เรื่องกิจการศูนย์เยาวชน
สนามเด็กเล่น และพักผ่อนหย่อนใจของเทศบาลนครกรุงเทพ กองสวัสดิการสังคม,
(ฉบับพิมพ์โรเนียว), หน้า 3

¹⁰ ดูตัวอย่างคำสั่งจากภาคผนวกที่ 3

¹¹ ระเบียบเทศบาลนครกรุงเทพว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ส่งเสริมศูนย์เยาวชน และศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของเทศบาลนครกรุงเทพ พ.ศ.2508 ข้อ 2

1. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์ให้เป็นไปตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน
2. ให้ความคิดเห็นเสนอแนะและประสานงานกับแผนกสหนาการ กองการ—ศึกษาหรือคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน ในการส่งเสริมกิจการของศูนย์โดยทั่วไป
3. ให้ความคิดเห็นเสนอแนะแก่เทศบาลนครกรุงเทพ หรือคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้นำศูนย์เยาวชน ตลอดจนแจกใบอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน
4. ให้ความคิดเห็นต่อเทศบาลนครกรุงเทพ หรือคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชนในการจัดทำงบประมาณประจำปีของศูนย์
5. จัดหาเงินสมทบหรือรับบริจาคจากประชาชนทั่วไปเพื่อสมทบทุนกับงบประมาณของศูนย์ที่เทศบาลจัดสรรให้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ค่าก่อสร้างสถานที่หรือจัดหาอุปกรณ์พิเศษ เป็นต้น
6. ควบคุมการใช้จ่ายเงินของศูนย์ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ เป็นผู้จัดหาให้เป็นไปตามระเบียบโดยรัดกุมและถูกต้อง
7. ช่วยเหลือและให้ความสนับสนุนแก่หัวหน้า ผู้นำศูนย์ ในการติดต่อจัดหาผู้นำอาสาสมัคร การใช้สถานที่ การติดต่อกับบุคคลในท้องถิ่น ตลอดจนการปรับปรุงตกแต่งสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็น
8. จัดให้ศูนย์ดำเนินงานตามระเบียบที่เทศบาลกำหนด โดยมีหัวหน้าผู้นำศูนย์ หรือผู้ช่วยหัวหน้าผู้นำศูนย์แห่งนั้น เป็นเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ เพื่อให้สอดคล้องในตามประสานงาน

นอกจากนี้คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนปกติจะมีการประชุมกันอย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง เพื่อพิจารณาคำเนินงานตามอำนาจหน้าที่และปรึกษาหารือเพื่อความเจริญก้าวหน้าในกิจการของศูนย์ คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ปกติจะต้องเสนอผลการดำเนินงานของศูนย์ต่อคณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชนทุกกรอบ 6 เดือน

3.4.3. เจาหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์เยาวชน

เจาหน้าที่บริหารงานของศูนย์เยาวชนมีความสำคัญต่อศูนย์เยาวชน เพราะเท่ากับเป็นผู้นำของเยาวชน เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ของไทย การที่จะปล่อยให้เยาวชนทำกันเองที่เดิวนั้น งานก็คงจะดำเนินการไม่ตลอด ประกอบทั้งอาจจะ เป็นภัยแก่เยาวชนด้วย การบริหารศูนย์เยาวชนในชั้นแรก จึงควร เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ กระทำเป็นตัวอย่างไปพลางก่อน และมีกอบรมให้เยาวชนรู้จักถึงหน้าที่อันควรกระทำต่อไป

ตามระเบียบของเทศบาลนคร กรุงเทพฯ ควบคุมการดำเนินงานของศูนย์เยาวชน ระบุให้คณะเจาหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์เยาวชน มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงาน ของศูนย์ดังต่อไปนี้¹²

- ก. หน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์
 1. ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของศูนย์
 2. รักษาระเบียบกฎข้อบังคับของศูนย์
 3. รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของศูนย์ตลอดแผนกสันตนาการ
 4. จัดทำทะเบียน บัญชี หลักฐานต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น
 5. ดูแลรักษาอาคารสถานที่ และอุปกรณ์เครื่องใช้ของศูนย์
 6. ประสานงานกับคณะกรรมการ และเจาหน้าที่อื่นใดที่เกี่ยวข้อง

กับงานของศูนย์

7. ทำหน้าที่งานสารบรรณ และจัดทำรายงานต่าง ๆ ของศูนย์

¹² ศิลปชัย กิริณาม, แผนงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ (พระนคร, จำลองศิลป์ 2507), หน้า 35

ข. หน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสมาชิกของศูนย์

1. ควบคุมดูแลเยาวชนที่ เข้ามาร่วมกิจการของศูนย์ให้อยู่ใน
ระเบียบตามสมควรโดยวิธีชักจูง มีโชคลักษณะบังคับ

2. ชักจูง ชี้นำให้เยาวชนในท้องถิ่นเข้า เป็นสมาชิก

3. เป็นผู้นำและช่วยเหลือเยาวชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ของศูนย์

4. เป็นที่ปรึกษา และเข้าร่วมประชุมกับสมาชิกของศูนย์

5. จัดหาสถานที่ และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัด

กิจกรรมของศูนย์

6. ศึกษาสภาพ และพัฒนาการของ เด็กแต่ละคน

7. ควบคุมดูแลสวัสดิการของ เยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์

8. ช่วยเหลือสมาชิก แก้ปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ของศูนย์

9. ทำรายงานกิจกรรมประจำวัน รายงานพฤติกรรม และการ
พัฒนาการของสมาชิก เสนอต่อแผนกสันตนาการ

10. จัดการให้มีการประชุมสมาชิก เพื่อทราบความต้องการในการ
กำหนดการจัดรายการกิจกรรม ที่จะจัดให้ขึ้นในคราวต่อไป

ค. หน้าที่ในการปฏิบัติต่อครอบครัวของสมาชิก

1. ช่วยเหลือให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาแก่ครอบครัวของสมาชิก
ที่มาขอคำแนะนำและปรึกษาในปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ

2. ช่วยติดต่อส่งเรื่องราวที่จำเป็นจะต้องให้การสงเคราะห์แก่
ครอบครัวของสมาชิก ตลอดจนการส่งคนส่ง เครื่องใช้ หรือสำนักราชการตามความจำเป็น

3. ให้การต้อนรับแก่ญาติมิตร ของสมาชิก

4. จัดบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือกิจการงานครอบครัวของสมาชิก
หรือชุมชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามความเหมาะสม

5. จัดให้ครอบครัวของสมาชิก ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ของศูนย์

ง. ประเภทของเจ้าหน้าที่

1. หัวหน้าศูนย์ คือเจ้าหน้าที่ เป็นหัวหน้ารับผิดชอบกิจการงานทั้งหมดของศูนย์ให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามระเบียบข้อบังคับของศูนย์ และตามนโยบายวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเทศบาลนครกรุงเทพ พร้อมทั้งมีหน้าที่แนะนำและควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ประจำศูนย์ให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และเมื่อเห็นว่ามีสิ่งใดบกพร่อง อันจะทำให้เกิดเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของศูนย์หรืออาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของศูนย์ ก็เป็นหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์ที่จะต้องรีบดำเนินการหาทางแก้ไขโดยด่วน หรือถ้าเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการเกินอำนาจหน้าที่ของตนที่จะปฏิบัติการแก้ไขได้ ก็ต้องรีบรายงานเสนอให้แผนกสันตนาการทราบ เพื่อที่แผนกสันตนาการจะได้พิจารณาดำเนินการแก้ไขต่อไป

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าหัวหน้าศูนย์จะมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการงานทั้งหมดของศูนย์ดังกล่าวแล้ว แต่เทศบาลนครกรุงเทพก็ยังระบุหน้าที่โดยละเอียดของหัวหน้าศูนย์ไว้ให้เห็นชัด เพื่อให้หัวหน้าศูนย์ระลึกไว้เสมอว่า หน้าที่เหล่านี้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์โดยตรง ที่จะต้องปฏิบัติคือ¹³ จัดทำทะเบียนสมาชิก การทำรายงานประจำเดือน ประจำปี งบประมาณประจำปี วางโครงการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ จัดหาผู้มีความรู้ เป็นผู้นำกิจกรรมตามที่สมาชิกสนใจต้องการรู้และฝึกหัด ทำรายงานการประชุม คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ เยาะชวนตามหน้าที่เลขานุการ จัดชุมนุมสมาชิกและกิจการต่าง ๆ ตลอดจนโฆษณาประชาสัมพันธ์ ที่ศูนย์พึงกระทำ เพื่อเผยแพร่ข่าวความเคลื่อนไหวให้สมาชิกทราบ นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบในเรื่องบัญชีการเงิน พัสดุ สิ่งหาบริบทพัย สิ่งของต่าง ๆ ของศูนย์ด้วย

¹³ เทศบาลนครกรุงเทพ, เอกสารประกอบความรู้ เรื่องกิจการศูนย์เยาวชนสนามเด็กเล่น และพักผ่อนหย่อนใจของเทศบาลนครกรุงเทพ กองสวัสดิการสังคม (ฉบับพิมพ์โรเนียว), หน้า 4

ตามความหมายและหน้าที่ดังกล่าวมานี้ จะเห็นว่าหัวหน้าศูนย์มีหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างกว้างขวางมากมาย ดังนั้นในการพิจารณาตัวผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์ เทศบาลจึงมีหลักอยู่ว่า เทศบาลจะแต่งตั้งพนักงานสามัญซึ่งเป็นนักสังคมอาวุโส เทียบระดับหัวหน้าแผนก¹⁴ หรือพนักงานเทศบาลสามัญชั้นโทซึ่งมีวุฒิทางวิชาสังคมสงเคราะห์ ออกไปดำรงตำแหน่งนี้

1. ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ คือผู้ทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติงาน รับผิดชอบกิจการภายในศูนย์ให้ดำเนินไปตามคำสั่งของหัวหน้าศูนย์ ทั้งนี้เพราะตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์นั้นเมื่อมีอยู่มากมาย ดังนั้นจึงเป็นการ จำเป็นที่จะต้องมิผู้แบ่งเบาภาระความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์ โดยการทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วย ปฏิบัติงานในเมื่อได้รับมอบหมาย หรือหัวหน้าศูนย์ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือ เป็นผู้ทำการแทน หัวหน้าศูนย์โดยตรงในกรณีที่หัวหน้าศูนย์ไม่อยู่หรือไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ ควบ เหตุผล ที่ว่าผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์จะต้อง เป็นผู้ทำหน้าที่แทนหัวหน้าศูนย์ในบางโอกาส ดังนั้นในการหาบุคคล เพื่อเป็นผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์นี้ เทศบาลมีจุดประสงค์ที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ทางสังคมสงเคราะห์ ควบ ทั้งนี้เพื่อช่วยใ้การปฏิบัติงานของศูนย์ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากกรณีที่ เทศบาลระบุ หน้าที่ของผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์สำหรับผู้ เป็นนักสังคมสงเคราะห์ช่วยให้ดำเนินการรับผิดชอบใน หน้าที่โดยตรงคือ¹⁵

1. สํารวจท้องที่และวิจัยปัญหา เพื่อช่วยแก้ไขสงเคราะห์คนเข้ารับ การอบรมในกิจการของศูนย์ที่มีอยู่ หรือจัดการช่วยเหลือตามลักษณะของการสังคมสงเคราะห์ ตลอดจน

2. ดำเนินการรับสมาชิกและรับผิดชอบทะเบียนสมาชิก

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

3. จัดกลุ่มสมาชิกตามแนวทางสังคมสงเคราะห์
4. พิจารณาช่วยเหลือสมาชิกตามหลักการสังคมสงเคราะห์
5. ประสานงานกับโรงเรียนและผู้ปกครอง ศูนย์บริการสาธารณะสุข เพื่อหาทางช่วยเหลือเยาวชนให้ดีที่สุด

ตามลักษณะงานซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ ที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ทั้งกลางวันกลางคืน ปรากฏให้เห็นชัดว่า งานบางอย่างมิใช่เป็นงานซึ่งอยู่ในแนวทางของนักสังคมสงเคราะห์ แต่นักสังคมสงเคราะห์ต้องปฏิบัติ ดังเช่นการดำเนินการรับสมาชิกและรับผิดชอบทะเบียนสมาชิกนั้น ก็เท่ากับเป็นการสั่งให้ช่วยแบ่งเบาภาระของหัวหน้าศูนย์นั่นเอง เพราะในหน้าที่หัวหน้าศูนย์ก็ใคร่จะไปว่าต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกด้วย

3. ผู้นำกิจกรรม ในศูนย์หนึ่ง ๆ มีกิจกรรมอยู่มากมายหลายชนิด กิจกรรมแต่ละชนิดที่จะให้บริการแก่สมาชิกหรือฝึกหัดสมาชิกให้ปฏิบัติได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการผู้ทำหน้าที่แนะนำและควบคุมดูแลเพื่อให้สมาชิก เล่นและปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง เรียบร้อยตามกฎ กติกา และกติกา และที่ย่อมเป็นการยากที่จะหาครูหรือผู้นำคนเดียวที่มีความสามารถรอบรู้ และพร้อมที่จะสอนสมาชิกในกิจกรรมทุก ๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นศูนย์จึงจำเป็นต้องหาครูหรือผู้นำในการดำเนินกิจกรรมเป็นเฉพาะอย่างมาประจำในศูนย์แต่ละศูนย์ รับผิดชอบในกิจกรรมตามวุฒิและความถนัดของตน ซึ่งเรียกว่า "ผู้นำกิจกรรม" หรือครูผู้แนะนำให้ความรู้แต่ละอย่างนั่นเอง เช่น ครูพลละ จะให้ความรู้แนะนำเกี่ยวกับการเล่นกีฬา ชี้แจงวิธีเล่น ครูนาฏศิลป์ก็จะสอนการร่ายรำตามแบบฉบับที่ถูกต้อง ศูนย์หนึ่ง ๆ จะมีผู้นำกิจกรรมมากน้อยแล้วแต่การจัดกิจกรรมในศูนย์นั้น ๆ หัวหน้าศูนย์จะเป็นผู้พิจารณาจัดเจ้าหน้าที่หรือจัดหาผู้มีลักษณะความเหมาะสมแก่การแนะนำในกิจกรรมนั้น ๆ ตามที่เห็นสมควร แห่งหนึ่งอาจมีผู้นำกิจกรรม 4 - 5 คนก็ได้ ซึ่งการจะมีผู้นำกิจกรรมดำเนินไปบ้างในแต่ละศูนย์นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสนใจของสมาชิกในแต่ละศูนย์ว่ามีความสนใจกิจกรรมดำเนินไปมากน้อยแค่ไหน ผู้นำกิจกรรมเหล่านี้บรรจุในตำแหน่งครูของเทศบาล

ถ้าหากศูนย์ใดไม่สามารถจัดหาผู้นำกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่ง เข้ามาบรรจุ
 ประจำในตำแหน่งครูของเทศบาลใด หรือศูนย์นั้นยังไม่มีสมาชิกประจำที่มีผู้นำกิจกรรม
 ด้านนั้นมาประจำศูนย์ เพราะสมาชิกยังให้ความสนใจน้อย ศูนย์ก็อาจจ้างผู้มีความรู้และ
 ความรู้ในด้านนั้น ๆ มาช่วยฝึกสอนกิจกรรมนั้น ๆ เป็นครั้งคราว เช่นอาทิตย์ละครั้ง ในกรณี
 ที่จำนวนสมาชิกในศูนย์นั้นยังให้ความสนใจต่อกิจกรรมชนิดนั้นน้อย หรือในกรณีที่บางศูนย์ที่มี
 สมาชิกสนใจกิจกรรมนั้นมากก็จริง แต่ทางเทศบาลยังไม่สามารถจัดหาผู้นำกิจกรรมดังกล่าว
 ข้างตนมาบรรจุเป็นประจำในศูนย์นั้นได้ เทศบาลก็อาจใช้วิธีจ้างผู้นำกิจกรรมนั้นมาช่วยสอน
 ในตอนเย็นในแต่ละศูนย์เป็นประจำทุกวัน ซึ่งเรียกว่า "ผู้นำดวงเวลา" และทางศูนย์จะ
 จ่ายเงินค่าตอบแทน เรียกว่ารางวัลค่าตอบแทนผู้นำดวงเวลาคนละ 300 บาทต่อเดือน

เจ้าหน้าที่นอกจากนี้ได้แก่ คนงาน ภารโรง ผู้ดูแลสถานที่และทำความสะอาด
 สะอาดทั่วไป แม้กระนั้นก็เป็นต้องขอรองให้สมาชิกช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่
 และให้ถือว่าศูนย์เป็นของส่วนรวม

จ. การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์

การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานในศูนย์นั้นเป็นเรื่องของแผนกสันตนาการ
 โดยตรง ที่จะพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานในศูนย์ตามแนวทางแผนกสันตนาการจะเห็นสมควร
 ทั้งนี้เพราะว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์ทั้งระดับหัวหน้าศูนย์ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ ผู้นำกิจกรรม ฯลฯ
 ล้วนแต่เป็นพนักงานเทศบาลทั้งสิ้น พนักงานเทศบาลเหล่านี้จะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับ
 ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลหรือกฎ ก.ท. ฉะนั้นการรับสมัคร วิธีการสอบคัดเลือก
 การแต่งตั้ง การเลื่อนชั้น และการขึ้นเงินเดือน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำไปตามระเบียบ
 ข้อบังคับของ ก.ท. ทั้งสิ้น ขณะนี้อัตราค่าจ้างของพนักงานเทศบาลที่แผนกสันตนาการ มีดัง-
 ต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 1

ตารางแสดงจำนวนอัตราและตำแหน่งพนักงานเทศบาล
ของแผนกสันตนาการ ปี พ.ศ.2513

ชั้น	จำนวน อัตรา	ตำแหน่ง หัวหน้า แผนก	ตำแหน่ง ประจำ แผนก	ตำแหน่ง นักสังคม สงเคราะห์	ตำแหน่ง ครู	หมายเหตุ
โท	8	1	—	5	2	—
ตรี	46	—	3	13	30	—
จัตวา	15	—	—	—	15	—

ที่มา : จากแผนกทะเบียนประวัติ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัด-
เทศบาลนครกรุงเทพ (รวบรวมโดยผู้เขียน)

เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในศูนย์เยาวชนนั้น บรรจุในอัตราตำแหน่ง
ของนักสังคมสงเคราะห์ และตำแหน่งของครู ประจำแผนกสันตนาการ ฉะนั้นเมื่อมี
อัตราว่าง หรือทางแผนกสันตนาการไคร้มีอัตราใหม่ ทางกองการเจ้าหน้าที่ของเทศบาล
นครกรุงเทพก็จะประกาศรับสมัครพร้อมทั้งทำการสอบคัดเลือก หรือคัดเลือกบุคคลเข้าบรรจุ
ในอัตราที่ว่างตามความต้องการของแผนกสันตนาการ โดยจะกำหนด คุณสมบัติและคุณวุฒิ
ของผู้สมัคร เข้าเป็นพนักงานเทศบาล ให้ตรงกับความต้องการของแผนกสันตนาการ โดย
ปฏิบัติตามข้อบังคับของ ก.ท. ที่ 44/2512¹⁶ แต่ตามทางปฏิบัติ กองการเจ้าหน้าที่จะ

เชิญหัวหน้าแผนกสหนาการหรือผู้แทนของแผนกสหนาการ เข้าร่วมเป็นกรรมการสอบ
คัดเลือกด้วย เมื่อทางกองการเจ้าหน้าที่คัดเลือกได้ผู้ใดแล้ว ก็จะทำการบรรจุผู้นั้นเป็น
พนักงานเทศบาลตามตำแหน่งที่ว่างให้ ส่วนแผนกสหนาการจะมอบหมายให้ปฏิบัติใน
หน้าที่ใดอย่างไรก็เป็นเรื่องของแผนกสหนาการจะพิจารณาเห็นสมควร ดังนั้นการส่ง
เจ้าหน้าที่ออกไปปฏิบัติงานตามศูนย์จึงเป็นเรื่องที่แผนกสหนาการจะพิจารณาแต่งตั้ง
โยกย้าย สับเปลี่ยนหน้าที่เองเป็นการภายใน โดยกองสวัสดิการสังคม หัวหน้ากอง—
สวัสดิการสังคมเป็นผู้ลงนามสั่งการในคำสั่งซึ่งแผนกสหนาการได้ทำแบบฟอร์มคำสั่ง
แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เยาวชนไว้เป็นแบบเดียวกัน¹⁷ ซึ่งในปี พ.ศ. 2513 นี้
มีพนักงานเจ้าหน้าที่แผนกสหนาการที่ได้รับแต่งตั้งให้ไปทำหน้าที่ประจำตามศูนย์ต่าง ๆ
ในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ นักสังคมสงเคราะห์ และผู้นำกิจกรรม รวม
ทั้งสิ้น 53 คน นอกจากนั้นคงอยู่ประจำทำงานในแผนกสหนาการ

นอกจากจำนวนอัตราและตำแหน่งพนักงานเทศบาลสามัญในแผนกสหนาการ
แล้ว เทศบาลยังมีพนักงานเทศบาลวิสามัญประเภทลูกจ้างอีกจำนวน 29 อัตรา ซึ่งทำ
หน้าที่เป็นนักการภารโรง 8 อัตรา นักคนตรีและมักรอง 21 อัตรา

สำหรับการพิจารณาให้ความดีความชอบ และการขึ้นเงินเดือนเลื่อนขั้นนั้น
ก็เป็นเรื่องของแผนกสหนาการในฐานะต้นสังกัดที่จะต้องดำเนินการพิจารณาเสนอตาม
ระเบียบเช่นเดียวกับพนักงานเทศบาลทั้งหลาย

ส่วยเจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน ประเภท "ผู้นำดวงเวลา" มิได้เป็นพนักงาน
เทศบาล จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องมีการสอบเข้า และรับการบรรจุแต่งตั้งตามระเบียบ
ขอบังคับของ ก.ท. คงเป็นแต่เพียงลูกจ้าง ซึ่งแผนกสหนาการจ้างมาเป็นพิเศษเป็นปี ๆ
ไป แต่ถึงอย่างไรก็ตามก่อนการจ้างผู้นำดวงเวลาในแต่ละปี ทางแผนกสหนาการจะได้จัด
การทดสอบความรู้ความสามารถก่อนทุกราย ถึงแม้ว่าผู้ที่สมัครเป็นผู้นำดวงเวลาจะเคยเป็น

ผู้นำดวง เวลาอยู่แล้วก็จะต้อง เข้ารับการทดสอบใหม่ ทั้งนี้เพื่อแผนกสันตนาการจะได้สามารถ
 คนหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในปี พ.ศ.2513
 นี้ แผนกสันตนาการได้จ้างผู้นำดวง เวลาไว้จำนวน 34 อัตรา

3.5. ระเบียบข้อบังคับของศูนย์เยาวชน

ศูนย์เยาวชนแต่ละศูนย์มีระเบียบข้อบังคับแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของ
 ศูนย์แต่ละแห่ง ทั้งนี้เพราะศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งนั้น ตั้งอยู่ในสถานที่สิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง
 กัน เช่น บางศูนย์มีสถานที่ของตนเอง บางศูนย์อาศัยสถานที่ของวัด หรือของโรงเรียน
 เป็นต้น ดังนั้นในการตราระเบียบข้อบังคับจึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความเหมาะสม
 ทั้งนี้เพื่อให้หลักและกฎข้อบังคับเป็นแนวยึดถือปฏิบัติร่วมกัน มิฉะนั้นต่างคนจะต่างกระทำ
 ตามใจชอบ ผลเสียย่อมจะเกิดขึ้น การจัดตั้งศูนย์เยาวชนจึงจำเป็นต้องมีกฎข้อบังคับของ
 แต่ละศูนย์ โดยเทศบาลนครกรุงเทพฯ ได้วางหลักในการตราระเบียบข้อบังคับของแต่ละศูนย์
 เยาวชนไว้ดังนี้ 18

1. ชื่อ เครื่องหมาย และที่ตั้ง เป็นศูนย์ชายหรือศูนย์หญิง หรือศูนย์ร่วมทั้งชาย
และหญิง
2. วัตถุประสงค์ วางไว้กว้าง ๆ
3. หลักการดำเนินงาน จะดำเนินงานไปในแนวทางใด
4. สมาชิกมีกี่ประเภท คุณสมบัติสมาชิก การเข้าและการออกของสมาชิก
5. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ จะมีวิธีการอย่างไร
6. ระเบียบบริหาร จำนวนกรรมการ ตำแหน่งหน้าที่ของคณะกรรมการ มี
ตำแหน่งใดบ้าง เช่น นายก อุปนายก เลขาธิการ เหรัญญิก ปฏิคม บรรณารักษ์ นายทะเบียน
กรรมการ และผู้นำประจำศูนย์จะเป็นผู้ใดบ้าง

7. องค์การประชุม ประชุมใหญ่ ประชุมปกติ
8. การเงิน รายได้ รายจ่าย และการควบคุม
9. การเลิกมกิจการศูนย์เยาวชน ทรัพย์สินต่าง ๆ จะทำอย่างไร
10. การควบคุมดำเนินการของศูนย์เยาวชน ใครมีอำนาจควบคุมดำเนินการ

ของศูนย์

เมื่อได้กล่าวถึงการจัดรูปองค์การ คณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานแล้ว ต่อไปจะได้กล่าวถึงเรื่องการเงินซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในกระบวนการบริหารงาน และศูนย์เยาวชน

3.6. การเงินของศูนย์

เงินกับงานนั้นเป็นของควบคู่กัน ในการปฏิบัติงานอะไรก็ตามถ้าหากจะให้งานนั้น ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี ก็จำเป็นที่จะต้องมีความเป็นเครื่องสนับสนุน เช่นเดียวกับร่างกายของมนุษย์ที่จำเป็นจะต้องมีพลังกายจึงจะสามารถดำเนินงานไปได้โดยตลอด และโดยที่ปัญหาการเงินนั้นเป็นเรื่องสำคัญดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นในการดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสนใจในกรณีที่จะวางระเบียบแบบแผนและวิธีการในการควบคุมให้รัดกุม เช่นว่าควรจะจัดสรรเงินอย่างไร จะหาได้ด้วยวิธีใดบ้าง หรือแบ่งปันเงินต่าง ๆ อย่างไร จะใช้จ่ายเงินอย่างไรจึงจะได้ประโยชน์คุ้มค่า ดังนั้นการดำเนินงานในศูนย์เยาวชนก็เช่นเดียวกันคือ การเงินเป็นเรื่องสำคัญของศูนย์ หัวหน้าศูนย์จำเป็นที่จะต้องรู้จักวิธีการเกี่ยวกับเรื่องการเงิน แต่ถาหน่วยงานใดมิได้วางหลักการเกี่ยวกับวิธีการเงินไว้ให้เป็นที่แน่ชัด การใช้จ่ายเงินอาจจะเป็นไปตามอำเภอใจของผู้ที่ถือเงินก็ได้ หน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องกำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน โดยได้กำหนดประเภทเงิน การใช้จ่าย การทำงาน-ประมาณ การจำแนกเงินออกเป็นงบต่าง ๆ ขึ้นเป็นหลักในการดำเนินการ และให้เป็นหลักประสานกับการตรวจสอบบัญชีประการหนึ่ง และเป็นหลักเปรียบเทียบในการดำเนินงานของ

แต่ละศูนย์ กับทั้งจะช่วยให้เกิดการคล่องตัวในการดำเนินงานด้วย¹⁹

กึ่งนั้นศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพนั้นจึงได้วางระเบียบวิธีการเกี่ยวกับเรื่องการเงินไว้ดังนี้คือ การเงินของศูนย์นั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เงินงบประมาณประจำปี ซึ่งได้รับจากเทศบาลนครกรุงเทพประเภทหนึ่ง กับเงินรายได้ซึ่งศูนย์ได้รับโดยตรงจากการจัดกิจกรรมบ้างหรือมีผู้บริจาคให้เป็นต้น ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดดังนี้

3.6.1. เงินงบประมาณประจำปี ซึ่งศูนย์ได้รับจากเทศบาลนครกรุงเทพ เป็นเงินซึ่งทางแผนกสันตนาการจัดตั้งไว้ในงบประมาณประจำปี ปีละ 600,000 บาท เมื่อสภาเทศบาลอนุมัติงบประมาณประจำปีแล้ว ทางแผนกสันตนาการก็จะจัดสรรแบ่งเงินให้เป็นการใช้จ่ายในการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ ประมาณศูนย์ละ 30,000 บาท เงินจำนวนนี้ทางศูนย์เยาวชนไม่มีสิทธิ์ที่จะนำไปใช้จ่าย เพียงแต่ว่าถ้าศูนย์เยาวชนจะต้องการทำอะไร ทางแผนกสันตนาการก็จะจัดดำเนินการให้ เช่น ถ้าศูนย์เยาวชนต้องการวัสดุ ครุภัณฑ์ ก็เสนอมายังแผนกสันตนาการ แผนกสันตนาการก็จะจัดซื้อให้ หรือถ้าสถานที่ชำรุดเสียหาย ทางศูนย์เยาวชนรายงานมา ทางแผนกสันตนาการก็จะจัดการส่งเจ้าหน้าที่ไปซ่อมแซมให้ หรือถ้าทางศูนย์เยาวชนต้องการจะพาสมาชิกออกไปทัศนศึกษาออกสถานที่ที่จะต้องทำเป็นโครงการ รายละเอียดค่าใช้จ่าย เสนอต่อแผนกสันตนาการ เพื่อพิจารณา เสนอขออนุมัติจากเทศบาลนครกรุงเทพเสียก่อน เมื่ออนุมัติในหลักการแล้ว ทางแผนกสันตนาการก็จะจัดดำเนินการในการจัดดำเนินการต่อไป เช่น จัดหายานพาหนะและจ่ายเงินให้ตามที่ได้รับอนุมัตินั้น

3.6.2. เงินรายได้ซึ่งศูนย์ได้รับโดยตรง เงินประเภทนี้เป็นเงินซึ่งศูนย์ได้รับโดยตรง ซึ่งแยกออกเป็น

ก. เงินค่าธรรมเนียม คือ เงินซึ่งเรียกเก็บจากผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเมื่อเริ่มสมัคร คนละ 2 บาท

ข. เงินอุดหนุน คือ เงินที่เทศบาลนครกรุงเทพได้จ่ายให้ศูนย์เยาวชน ในระยะก่อตั้งแรกเริ่ม ซึ่งปัจจุบันยังคงมีเหลือจ่าย และเงินซึ่งอาจได้รับการอุดหนุนจากมูลนิธิ หรือองค์การ เช่น สันนิบาตเทศบาล เป็นต้น

ค. เงินบริจาค คือ เงินซึ่งมีผู้บริจาคให้กับศูนย์เป็นครั้งคราว เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์

ง. เงินจากการจัดงาน คือ เงินที่ได้ทุกประเภทจากการจัดกิจกรรม พิเศษของศูนย์เยาวชน เงินการแสดงดนตรีและรีวิว

จ. เงินได้จากกิจการอื่น ๆ คือ เงินที่ได้จากทรัพย์สิน ค่าเช่าทรัพย์สิน ค่าเช่า ค่ากิจการลงทุน เงินทำสิ่งประดิษฐ์ขาย หรือเงินอื่นใดที่ไม่เกี่ยวกับเงินดังกล่าวแล้ว

เงินต่าง ๆ เหล่านี้ศูนย์แต่ละศูนย์จะเป็นผู้เก็บรักษาเอง และจ่ายใช้สอย ได้เอง เพื่อกำเนินการตามมติของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนแห่งนั้น ๆ ดังนั้นศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งจึงจำเป็นต้องมีระเบียบการเงินของตน ซึ่งรายละเอียดครบถึง

ก. ประเภทของเงิน แบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

ข. วิธีการรับเงิน ใคร เป็นผู้รับเงินจะต้องมีหลักฐานอย่างไรบ้าง

ค. อำนาจการรักษาเงิน เงินจำนวนเท่าที่ศูนย์จะพึงเก็บไว้ได้ และจำนวนเท่าใดที่จะต้องนำฝากธนาคาร หรือใคร เป็นผู้มียอำนาจเก็บรักษา

ง. อำนาจในการสั่งจ่าย ใคร เป็นผู้สั่งจ่ายเงิน ในการสั่งจ่ายเงิน แต่ละครั้งหรือการเอาเงินออก ใคร เป็นผู้ลงนามสั่งจ่าย

จ. การแก้ไขระเบียบการเงิน จะกระทำได้อย่างไรบ้าง

ระเบียบการเงินนี้จะเขียนไว้ในข้อบังคับ หรือแยกเป็นระเบียบต่างหาก ก็แล้วแต่ว่าคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนแห่งนั้น ๆ จะเห็นสมควร แต่ทางเทศบาล กรุงเทพมหานครก็ได้มีแบบฟอร์มตัวอย่างของระเบียบการเงินไว้ให้เป็นหลักในการให้ศูนย์คือ

20
เป็นแนวทางควย (ดูภาคผนวก)

3.7. การตรวจตราควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์

เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในศูนย์ เป็นไปโดยเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลศูนย์เยาวชนในค่านโยบายตามที่เคยกล่าวแล้ว สำหรับการบริหารงานประจำ การดำเนินงานภายใต้การควบคุมดูแลของแผนกสหนาการ ทางแผนกสหนาการยังได้วางระเบียบใหม่ "ผู้ตรวจการศูนย์" ซึ่งแผนกสหนาการจะส่งออกไปตรวจตราการปฏิบัติงานของแต่ละศูนย์เป็นประจำ

ผู้ตรวจการศูนย์มีหน้าที่เข้าไปตรวจตราดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์ที่ตนประจำอยู่ เช่น ตรวจดูการทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ตรวจดูการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยขั้นหนึ่งเพียรหรือไม่ ให้บริการสมาชิกด้วยดีหรือไม่ แล้วรายงานให้แผนกสหนาการทราบ

ปัจจุบันการแต่งตั้งผู้ตรวจการศูนย์ เทศบาลมีหลักว่าถ้าศูนย์ใดตั้งอยู่ในโรงเรียน ก็ตั้งครูใหญ่ของโรงเรียนนั้น เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อย ถ้าหากศูนย์ใดมีสถานที่เป็นเอกเทศ ทางแผนกสหนาการก็จะตั้งผู้ตรวจการศูนย์จากบุคคลภายนอกที่สนใจในกิจการศูนย์เยาวชน หรือให้พนักงานของเทศบาลเองไปดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ตรวจการศูนย์ทางเทศบาลมีรางวัลตอบแทนให้เป็นรายเดือน ๆ ละ 500 บาท สำหรับผู้ตรวจการศูนย์ซึ่งแผนกสหนาการตั้งจากบุคคลภายนอกซึ่งสนใจในเรื่องของกิจการของศูนย์เยาวชน หรือเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของเทศบาลออกไปปฏิบัติงานนั้น มีชื่อเรียกว่า "ผู้ตรวจการสหนาการ" คือไม่ได้ทำหน้าที่เฉพาะตรวจการศูนย์แต่อย่างใดเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ตรวจตรากิจการงานสหนาการต่าง ๆ ด้วย

สรุป

ในบทนี้ได้อธิบายให้เห็นถึงหลักและวิธีการจัดองค์การศูนย์เยาวชนของเทศบาลนคร—
กรุงเทพ ว่ามีหลักและวิธีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง โดยได้แสดงให้เห็นถึงแนวนโยบาย

หลักในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ การเลือกสถานที่ การบริหารงานของศูนย์ ตลอดจนการควบคุมกิจการของศูนย์ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าหลักการ โครงการ หรือแนวนโยบายนั้นได้มีการวางหลักการแนวนโยบายที่ดี ถูกต้องตามหลักการทั่วไป แต่ตามทางปฏิบัติที่แท้จริงแล้วยังมีอุปสรรคและปัญหามากประการในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะว่า โครงสร้างในการจัดตั้งองค์การนั้นเป็นโครงสร้างที่ไม่มีรูปร่างแน่นอน มีแต่วิธีการที่จะขอรับความร่วมมือจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ซึ่งบุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลภายนอก มิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเทศบาลนครกรุงเทพ และไม่มีเวลาพอที่จะมาให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ผลก็ปรากฏว่า การบริหารงานทั้งหลายในศูนย์นั้นตกอยู่กับฝ่าย เทศบาลนครกรุงเทพเป็นผู้พิจารณาสั่งการดำเนินการตามระบบราชการโดยตรง มิได้เป็นการริเริ่มจากคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน ซึ่งมีกรรมการประกอบด้วยสมาชิกจากท้องถิ่นเอง ศูนย์แต่ละศูนย์ก็ไม่มีอิสระในการที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นของตน เพราะไม่มีอำนาจเด็ดขาดในตนเอง ต้องขออนุญาตและรอการอนุมัติสั่งการจากทางเทศบาลนครกรุงเทพ ซึ่งทำให้เกิดการล่าช้าและศูนย์ก็ไม่กล้าที่จะตัดสินใจทำอะไรลงไป สำหรับปัญหาและวิธีการแก้ไขจะได้นำเสนอในบทที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อไป.